

باسمه تعالی
جمهوری اسلامی ایران
وزارت آموزش و پرورش
باشگاه دانش پژوهان جوان

مبارزه علمی برای جوانان زنده کردن روح جست و جو و کشف واقعیت هاست. «امام خمینی (ره)»

دفترچه سؤالات مرحله اول سال ۱۴۰۳

سی و هشتمین دوره المپیاد ادبی

تعداد سؤالات	مدت آزمون
۱۰۰ سؤال	۱۲۰ دقیقه

نام:	نام خانوادگی:	شماره صندلی:
------	---------------	--------------

آرام بخش دل ها یاد اوست.

توضیحات مهم

- ۱- بلافاصله پس از آغاز آزمون، تعداد سؤالات داخل دفترچه و همه برگه های دفترچه سؤالات را بررسی نمایید. در صورت هرگونه نقص در دفترچه، در اسرع وقت مسئول جلسه را مطلع کنید.
- ۲- یک برگ پاسخ برگ در اختیار شما قرار گرفته که مشخصات شما بر روی آن نوشته شده است. در صورت نادرست بودن آن، در اسرع وقت مسئول جلسه را مطلع کنید. ضمناً مشخصات خواسته شده در پایین پاسخ برگ را با مداد مشکی بنویسید.
- ۳- برگه پاسخ برگ را دستگاه تصحیح می کند؛ پس آن را تا نکنید و تمیز نگه دارید و به علاوه، پاسخ هر پرسش را با مداد مشکی نرم در محل مربوط علامت بزنید. لطفاً خانه مورد نظر را کاملاً سیاه کنید.
- ۴- دفترچه سؤال باید همراه پاسخ برگ تحویل داده شود.
- ۵- پاسخ درست به هر سوال ۳ نمره مثبت و پاسخ نادرست ۱ نمره منفی دارد.
- ۶- شرکت کنندگان در دوره تابستانی از بین دانش آموزان پایه دهم و یازدهم انتخاب می شوند.

کلیه حقوق این سؤالات برای باشگاه دانش پژوهان جوان محفوظ است.
آدرس سایت اینترنتی: ysc.medu.gov.ir

۱. نقش دستوری کلمه مشخص شده در کدام بیت متفاوت است؟

- (۱) خرد را گر نبخشد روشنایی / بماند تا ابد در تیره‌رایی
- (۲) چون بگشایم ز سر مو شکن / ماه ببیند رخ خود را به من
- (۳) شبی را تا شبی با لشکری خرد / ز تن‌ها سر، ز سرها خود افکند
- (۴) برداشته دل ز کار او بخت / درماند پدر به کار او سخت

۲. در کدام بیت حسن تعلیل دیده نمی‌شود؟

- (۱) گل از شوق تو خندان در بهار است / ازانش رنگ‌های بی‌شمار است
- (۲) قطره باران که درافتد به خاک / زو بدمد بس گهر تابناک
- (۳) ای کعبه به داغ ماتمت نیلی‌پوش / وز تشنگی‌ات فرات در جوش و خروش
- (۴) درفشان لاله در وی (= دشت) چون چراغی / ولی از دود او بر جاننش داغی

۳. توضیح کدام گزینه درست است؟

- (۱) صیاد او را برداشت و چون صورت شد که مرده است، بینداخت (= وانمود کرد).
- (۲) هر که داد از خویشتن بدهد، از داور مستغنی باشد (= هر کس خودش انصاف را رعایت کند).
- (۳) صیاد آمد و جال بازکشید و حبه بینداخت (= دام را جمع کرد).
- (۴) سلیمان برخاست و به بازار رفت و ردا به گرو کرد (= جامه‌ای قرض گرفت).

۴. کدام مصراع استعاره مصرحه ندارد؟

- (۱) آب اجل که هست گلوگیر خاص و عام / بر حلق و بر دهان شما نیز بگذرد
- (۲) بادی که در زمانه بسی شمع‌ها بکشت / هم بر چراغدان شما نیز بگذرد
- (۳) زین کاروانسرای بسی کاروان گذشت / ناچار کاروان شما نیز بگذرد
- (۴) در مملکت چو غرش شیران گذشت و رفت / این عوعو سگان شما نیز بگذرد

۵. کدام منظومه در وزنی متفاوت سروده شده است؟

- (۱) الهی‌نامه (۲) حدیقه الحقیقه (۳) ویس و رامین (۴) خسرو و شیرین

۶. برای دریافت بهتر بعضی از سروده‌ها، بهتر است تکیه‌گاه معنایی مصراع یا بیت با تأکید آوایی همراه شود. در کدام یک از گزینه‌های زیر از شعر «یکی روبهی دید بی‌دست‌وپای»، تأکید مشخص شده نادرست است؟

- (۱) چنان سعی کن کز تو ماند چو شیر/ چه باشی چو روبه به وامانده سیر
- (۲) بخور تا توانی به بازوی خویش/ که سعیت بود در ترازوی خویش
- (۳) خدا را بر آن بنده بخشایش است/ که خلق از وجودش در آسایش است
- (۴) بگیر ای جوان دست درویش پیر/ نه خود را بیفکن که دستم بگیر

۷. هر چهار بیت زیر دربارهٔ توکل است؛ کدام بیت مفهوم متفاوتی دارد؟

- (۱) رزق هرچند بی‌گمان برسد/ شرط عقل است جستن از درها
- (۲) گر توکل می‌کنی در کار کن/ کشت کن پس تکیه بر جبار کن
- (۳) هین توکل کن ملرزان پا و دست/ رزق تو بر تو ز تو عاشق‌ترست
- (۴) گفت پیغمبر به آواز بلند/ با توکل زانوی اشتر ببند

۸. با توجه به بند زیر، کدام گزینه از ویژگی‌های سبکی تاریخ بیهقی نیست؟

من بازگشتم و این‌چه رفت با بونصر بگفتم. سخت شاد شد و سجدهٔ شکر کرد خدای را - عزّ و جلّ - بر سلامت امیر و نامه نبشته آمد؛ نزدیک آغاجی بردم و راه یافتم تا سعادت دیدار همایون خداوند دیگر باره یافتم و آن نامه را بخواند و دوات خواست و توقیع کرد و گفت: «چون نامه‌ها گسیل کرده شود، تو باز آی که پیغامیست سوی بونصر در بابی، تا داده آید.» گفتم: «چنین کنم.» و بازگشتم با نامهٔ توقیعی و این حال‌ها را بونصر بگفتم.

- (۱) قرینه‌سازی و آوردن مترادفات
- (۲) استفاده از اصطلاحات دیوانی
- (۳) کاربرد فعل‌های کمکی دیگر، غیر از «شدن»، برای ساخت فعل مجهول
- (۴) پیاپی آوردن جملات کوتاه

۹. در کدام بیت نوعی طنز دیده می‌شود؟

- (۱) چو گفتمش که دلم را نگاه دار چه گفت/ ز دست بنده چه خیزد خدا نکه دارد
- (۲) حدیث دوست نگویم مگر به حضرت دوست/ که آشنا سخن آشنا نکه دارد
- (۳) غبار راهگذارت کجاست تا حافظ/ به یادگار نسیم صبا نکه دارد
- (۴) سر و زر و دل و جانم فدای آن یاری/ که حق صحبت مهر و وفا نکه دارد

۱۰. در همه گزینه‌ها حرف پیش از ضمیر «ش» را باید ساکن خواند، جز در گزینه... .

(۱) ز مستی همان روز باز ایستاد/ دوم روز رفتن نیامدش یاد

(۲) چو بر دشت مر رخس را یافتند/ سوی بند کردنش بشتافتند

(۳) به رستم دهم تاج و تخت و کلاه/ نشانمش بر گاه کاوس شاه

(۴) همی جانش از رفتن من بخت/ یکی مهره بر بازوی من بیست

۱۱. حرکت‌گذاری قافیه در کدام گزینه درست است؟

(۱) بدو گفت مادر که بشنو سخن/ بدین شادمان باش و تندی مکن

(۲) ده و دو هزار از دلیران گرد/ گزیده سپاهی بدیشان سپرد

(۳) تو گفتی که سام است با یال و سفت/ غمی شد ز جنگ اندر آمد بخفت

(۴) اگر آسمان بر زمین بر زنی/ بپری و از آب آتش کنی

۱۲. کدام یک از کلمه‌های مشخص‌شده به صورت مضاف (با کسره) خوانده می‌شود؟

(۱) همی گفت اکنون پیاده نوان/ کجا پویم از ننگ تیره‌روان

(۲) ترا باشد از بازجویی سپاس/ بیابد به پاداش نیکی‌شناس

(۳) ز پیروزه تخت و ز بیجاده تاج/ سر تاج زر پایه تخت عاج

(۴) همی خواست پیروزی و دستگاه/ نبود آگه از بخش خورشید و ماه

۱۳. کاربرد «پی» در کدام گزینه مطابق با کاربرد آن در بیت زیر است؟

پی اسپ دیدند در مرغزار/ بگشتند گرد لب جویبار

(۱) چو گرد پی رخس تو نیل نیست/ هم‌آورد تو در جهان پیل نیست

(۲) برانگیزم از گاه کاوس را/ ز ایران ببرم پی طوس را

(۳) پی رخس هرگز نماند نهان/ چنان باره نامور در جهان

(۴) به نزدیک من با یکی جام می/ سزد گر فرستی هم اکنون به پی

۱۴. بخش مشخص شده در کدام گزینه درست معنی شده است؟

- (۱) چو این داستانها شنیدم ز تو/ بسی لب به دندان گزیدم ز تو (خشمگین شدم)
- (۲) چو شب تیره شد رای خواب آمدش/ همی از نشستن شتاب آمدش (ملول شد)
- (۳) که من چون ز همشیرگان برترم/ همی با آسمان اندر آید سرم (خواهران)
- (۴) روان بزرگان پر از پند بود/ تهمتن به درد از در پند بود (نیازمند مرهم)

۱۵. در کدام بیت، فعل مشخص شده گذرا به مفعول است؟

- (۱) به کاوس کی تاختند آگهی/ که تخت مهی شد ز رستم تهی
- (۲) بدو گفت رستم که مندیش ازین/ که با ما نشورد کس اندر زمین
- (۳) خود از جای برخاست کاوس کی/ برافروخت برسان آتش ز نی
- (۴) یکی نره گوری بزد بر درخت/ که در چنگ او پر مرغی نسخت

۱۶. بخش مشخص شده در کدام گزینه درست معنی شده است؟

- (۱) بخندید و او را به افسوس گفت/ که ترکان ز ایران نیابند جفت (= از سر حسرت)
- (۲) هشیوار و از تخم گیوگان/ که بر درد و سختی نگردد ژکان (= سست نمی شود)
- (۳) از آنجا خروشید سهراب گرد/ همی شاه کاوس را برشمرد (= فراخواند)
- (۴) چو نامه بخوانی به روز و به شب/ مکن داستان را گشاده دو لب (= به عنوان مثال)

۱۷. کدام کنایه درست معنا شده است؟

- (۱) از او رستم شیردل خیره ماند/ بر او بر جهان آفرین را بخواند (ماشاءالله گفت)
- (۲) پی و مایه گیرد که خود زور هست/ نگیرد کسی دست او را به دست (نیازی به کمک دیگران ندارد)
- (۳) سپهبد چو هومان و چون بارمان/ که در جنگ شیران نجستی زمان (کشته نمی شد)
- (۴) سپاه انجمن شد بر او بر بسی/ نیاید همی یادش از هر کسی (با او هم فکری کرد)

۱۸. در بیت زیر کدام یک از کلمه‌های مشخص شده هم وزن نیستند؟

تن از خوی پر آب و همه کام خاک / زبان گشته از تشنگی چاک چاک

- (۱) کام، خوی (۲) خوی، از (۳) کام، گشته (۴) زبان، همه

۱۹. گوینده کدام بیت به درستی بیان شده است؟

- (۱) ز بهر من از هر سو آهو مخواه/ میان دو صف برکشیده سپاه (سهراب)
- (۲) دز و گنج و دزبان سراسر تو راست/ چو آبی بر آن ساز دل که ت هواس (افراسیاب)
- (۳) که اکنون چه داری ز رستم نشان/ که کم باد نامش ز گردن کشان (رستم)
- (۴) بدو گفت نرم ای جوانمرد نرم/ زمین سرد و خشک و سخن چرب و گرم (گودرز)

۲۰. معنی واژه‌های مشخص شده در کدام گزینه یکسان است؟

- (۱) گر ایدونک شمشیر با بوی شیر/ چنین آشنا شد تو هرگز ممیر
شما را چه کرد آن سوار دلیر/ که یال یلان داشت و آهنگ شیر
- (۲) بدین تیزی اندر نیاید به جنگ/ نباید گرفتن چنین کار تنگ
همی بست با لرزه رهام تنگ/ به برگستوان درزده طوس چنگ
- (۳) همی گشت باید به شخ و کمر/ به جایی نشانش بیام مگر
به کستی گرفتن نهادند سر/ گرفتند هر دو دوال کمر
- (۴) وگر باره زیر اندرش آهن است/ شگفتی سرون است و روین تن است
یکی باره پیشش به بالای اوی/ کمندی فروهشته تا پای اوی

۲۱. کدام دو بیت موقوف‌المعانی نیستند؟

- (۱) چو نامه بخوانی به روز ار به شب/ مکن داستان را گشاده دو لب
مگر با سواران بسیار هوش/ ز زاول بتازی، بر آری خروش
- (۲) اگر دم زند شهریار اندر این/ نراند سپاه و نسازد کمین
پی و مایه گیرد که خود زور هست/ نگیرد کسی دست او را به دست
- (۳) بشد پیش سهراب جنگ آزمای/ بر اسپش ندیدیم چندان به پای
که بر هم زند دیدگان جنگجوی/ گر آید ز بینی سوی مغز بوی
- (۴) به دل گفت ناکار دیده هجیر/ که گر من نشان گو شیر گیر
بگویم بدین ترک با زور دست/ چنین یال و این خسروانی نشست

۲۲. در کدام گزینه، واژه مشخص شده درست معنا شده است؟

- ۱) چو یک بهره از تیره شب درگذشت/ شباهنگ بر چرخ گردان بگشت (پاسبان)
- ۲) ز هودج فروهشته دیبا جلیل/ غلام ایستاده رده خیل خیل (باشکوه)
- ۳) ز فتراک زین برگشایم کمند/ بخوایم از ایرانیان کین زند (برآمدگی)
- ۴) زواره بیامد خلیده‌روان/ که امروز چون رفت بر پهلوان (پیشانی خاطر)

۲۳. در کدام گزینه، منظور از قسمت مشخص شده درست است؟

- ۱) بفرمود پس طوس را شهریار/ که رو هر دو را زنده بر کن به دار (هومان و بارمان)
- ۲) سپهبد بدو داد در کاخ جای/ همی بود بر پیش او بر به پای (شاه سمنگان)
- ۳) درست است و اکنون به زنه‌ار اوست/ پر اندیشه جان از پی کار اوست (هجیر)
- ۴) پیامی ز من سوی کاووس بر/ بگویش که ما را چه آمد به سر (گزدهم)

۲۴. کدام گزینه تلمیح به آیه‌ای از قرآن دارد؟

- ۱) ظالمی را خفته دیدم نیمروز/ گفتم این فتنه است خوابش برده به
- ۲) شمشیر نیک از آهن بد چون کند کسی/ ناکس به تربیت نشود ای حکیم کس
- ۳) گرچه تیر از کمان همی گذرد/ از کماندار بیند اهل خرد
- ۴) بنده حلقه‌به‌گوش ار نوازی برود/ لطف کن لطف که بیگانه شود حلقه‌به‌گوش

۲۵. آرایه مقابل کدام گزینه نادرست نوشته شده است؟

- ۱) باطل است آنچه مدعی گوید/ خفته را خفته کی کند بیدار (تضمین)
- ۲) پرتو نیکان نگیرد هر که بنیادش بد است/ تربیت نااهل را چون گردکان بر گنبد است (ارسال‌المثل)
- ۳) به چه کار آیدت ز گل طبقی/ از گلستان من ببر ورقی (ایهام)
- ۴) سگ و دربان چو یافتند غریب/ این گریبان‌ش گیرد آن دامن (لف و نشر مرتب)

۲۶. کدام عبارت دقیق‌تر معنی شده است؟

- (۱) چون از نماز بیرداختند یکی از اصحاب گفت: مرا مشکلی هست، اگر اجازت پرسیدن است (= وقتی که مشغول نماز خواندن شدند، یکی از یاران گفت: من مشکلی دارم که اگر رخصت بدهید، بپرسم).
- (۲) یکی از رفیقان شکایت روزگار نامساعد نزدیک من آورد که کفاف اندک دارم و عیال بسیار و طاقت بار فاقه نمی‌آرم (= یکی از یاران شکایت وضع زمانه ناسازگارش را به نزد من آورد و گفت که درآمد ناکافی است و نان‌خور زیاد دارم و نمی‌توانم فقر را تحمل کنم).
- (۳) یکی از پادشاهان پیشین در رعایت مملکت سستی کردی و لشکر به سختی داشتی (= یکی از پادشاهان گذشته رعایت حال مردم مملکت را نکرد و لشکرش را به سختی اداره می‌کرد).
- (۴) سیه‌گوش را پرسیدند که ملازمت صحبت شیرت به چه وجه اختیار آمد؟ گفت تا فضله صیدش می‌خورم و از شر دشمنان در پناه صولتش زندگانی می‌کنم (= از سیاه‌گوش پرسیدند به چه خاطر لازم دیدی با شیر همنشینی کنی؟ گفت: زیرا تا وقتی که باقی‌مانده شکارش را می‌خورم، در پناه عظمتش زندگی می‌کنم).

۲۷. وزن کدام بیت با سایر ابیات متفاوت است؟

- (۱) نبشته است بر گور بهرام گور/ که دست کرم به ز بازوی زور
 - (۲) چو هر ساعت از تو به جایی رود دل/ به تنهایی اندر صفایی نبینی
 - (۳) کرم بین و لطف خداوندگار/ گنه بنده کرده است و او شرمسار
 - (۴) چو جنگ آوری با کسی برستیز/ که از وی گزیرت بود یا گریز
۲۸. «[بزرگمهر به گروهی حکما] گفت: وزیران بر مثال اطباء اند و طبیب دارو ندهد جز سقیم را. پس چو بینم که رای شما بر صواب است، مرا بر سر آن سخن گفتن حکمت نباشد» یعنی...

- (۱) تا وقتی از تو نظر نخواستند، نباید سخنی بگویی.
- (۲) در حضور پادشاهان و بزرگان نباید اظهار فضل کرد.
- (۳) اگر دانش کافی نداری، نباید درباره موضوعی صحبت کنی.
- (۴) فقط زمانی باید سخن گفت که ضرورتی وجود داشته باشد.

۲۹. کدام گزینه با عبارت «قدر عاقبت کسی داند که به مصیبتی گرفتار آید» نزدیکی معنایی ندارد؟

- ۱) دو دوست قدر شناسند عهد صحبت را/ که مدتی بپریدند و بازپیوستند
- ۲) خوش است با غم هجران دوست سعدی را/ که گرچه رنج به جان می‌رسد امید دواست
- ۳) دریغا عهد آسانی که مقدارش ندانستم/ ندانی قدر وصل الا که درمانی به هجرانی
- ۴) تو بر کنار فراتی ندانی این معنی/ به راه بادیه دانند قدر آب زلال

۳۰. کدام عبارت درست معنی شده است؟

- ۱) حاجت به کلاه برکی داشتنت نیست/ درویش صفت باش و کلاه تتری دار (= نیازی به کلاه شاهانه نیست. مانند درویشان به کلاهی ژنده قناعت کن).
- ۲) بر تست پاس خاطر بیچارگان و شکر/ بر ما و بر خدای جهان آفرین جزا (= رعایت خاطر درماندگان و شکر به جای آوردن بر عهده تست و بر ماست که جبران کنیم و از خدای آفریننده جهان نیز انتظار پاداش است).
- ۳) مکن تکیه بر ملک دنیا و پشت/ که بسیار کس چون تو پرورد و کشت (= نه متکی بر عالم باش، نه روی گردان از آن؛ زیرا که جهان بسیار کس مانند تو را پرورد و کشت).
- ۴) ملک بفرمود تا بزنندش و نفی کنند تا چندین دروغ درهم چرا گفت (= پادشاه فرمود تا تنبیهش کنند و برانند و تبعیدش کنند که چرا این همه دروغ پریشان گفت).

۳۱. «ی» در کلمه مشخص شده کدام گزینه متفاوت است؟

- ۱) به حکم آنکه ملاذی منیع از قلّه کوهی به دست آورده بودند و ملجأ و مأوای خود کرده.
- ۲) درختی که اکنون گرفته است پای/ به نیروی مردی برآید ز جای
- ۳) بخشایش الهی گمشده‌ای را در مناهی چراغ توفیق فرا راه داشت.
- ۴) گر از بنده لغوی شنیدی ببخش/ جهان دیده بسیار گوید دروغ

۳۲. در کدام گزینه اشتباه املائی وجود ندارد؟

- ۱) اسباب معاش یاران فرمود تا به قاعده ماضی مهیا دارند و معونت ایام تعطیل وفا کنند.
- ۲) زبان درازی کردن گرفت و عیش مرا منقص داشتن.
- ۳) فرمود تا آنچه مأمول اوست مهیا دارند تا به دلخوشی برود.
- ۴) برای نزهت ناظران و فصاحت حاضران کتاب گلستانی توانم تصنیف کردن.

۳۳. وزن کدام بیت با باقی ابیات متفاوت است؟

- (۱) نه به اشتر بر سوارم نه چو اشتر زیر بارم/ نه خداوند رعیت نه غلام شهریارم
- (۲) در سر کار تو کردم دل و دین با همه دانش/ مرغ زیرک به حقیقت منم امروز و تو دمی
- (۳) هیچ هشیار ملامت نکند مستی ما را/ قُلْ لِصَاحِبِ تَرْكِ النَّاسِ مِنَ الْوَجْدِ سُكَّارِی
- (۴) من همه عمر بر آنم که دعاگوی تو باشم/ گر تو خواهی که نباشم تن من برخی جانت

۳۴. معنای «و» مشخص شده در کدام گزینه متفاوت است؟

- (۱) در بسته چه سود و عالم الغیب/ دانای نهان و آشکارا
- (۲) گفتم این شرط آدمیت نیست/ مرغ تسبیح‌گوی و ما خاموش
- (۳) عمر برف است و آفتاب تموز/ اندکی ماند و خواجه غره هنوز
- (۴) کجایی ای که تعنت کنی و طعنه زنی/ تو بر کناری و ما اوفتاده در غرقاب

۳۵. تعداد افعال کدام گزینه بیشتر است؟

- (۱) تا مرا هست و دیگرم باید/ گر نخوانند زاهدم شاید
- (۲) همی گفت شاه سمنگان چه بود/ که یارست با تو نبرد آزمود
- (۳) گفت عالم به گوش جان بشنو/ ورنه نماند به گفتنش کردار
- (۴) همی گریختم از مردمان به کوه و به دشت/ که جز خدای نبودم به دیگری پرداخت

۳۶. کدام گزینه به درستی معنی نشده است؟

- (۱) شیخ را در خانقاه خویش مجلس نهاد (= برای شیخ در خانقاه خود مجلسی ترتیب داد).
- (۲) از زحمت زنان کودکی خرد از کنار مادر از بام بیفتاد (= به سبب ازدحام زنان، کودکی خردسال از آغوش مادرش از پشت بام افتاد).
- (۳) مرا دل به پوشیده‌ای باز می‌نگرست (= دل من مشغول زنی بود).
- (۴) صاحب واقعه این دو کرامات شیخ من بوده ام (= من شاهد این دو کرامت شیخ بوده‌ام).

۳۷. توضیح همه گزینه‌ها درست است، به جز گزینه... .

- (۱) فارغ باش که این نوبت که اینجا می‌زنند و جای‌های دیگر روزی چند را با درگاه تو خواهند آورد (= چندی بعد).
- (۲) خواست که دست در پشت من نهد و مرا مغمزی و خدمتی کند، من رها نکردم (= اجازه ندادم).
- (۳) شیخ چنین (= سفره گستردن) اشارت فرموده است و حال چنین است و هیچ معلوم نیست (= هیچ پولی در بساط نیست).
- (۴) شیخ می‌آمد و جمع نیکو در خدمت شیخ (= جمع پارسایان).

۳۸. کدام عبارت دلالتی نزدیک‌تر به بیت زیر دارد؟

نشودستی هر آنچ در ویرانی / بینند نگویند در آبادانی؟

- (۱) گهی گرگ باید بدن گاه میش.
 - (۲) شنیدن کی بود مانند دیدن؟
 - (۳) شتر دیدی، ندیدی.
 - (۴) گرگ باران دیده را از چه می‌ترسانی؟
۳۹. در حکایت دیدار شیخ ابوسعید با خواجه محمود، کدام عبارت واجد دو معنا نیست؟
- (۱) مبارک باد، از سر درگرفتیم.
 - (۲) چون محمود کلاه از سر بنهاد دیگران را خطری نباشد.
 - (۳) کما و همه نعمتی.
 - (۴) تو می‌نواهی در میانه.
۴۰. کدام یک از کارهای زیر پسندیده اصحاب رأی بود و طبق قول ایشان ابوسعید و صوفیان پیرامونش آن را انجام نمی‌دادند؟

- (۱) بیت بر سر منبر گفتن
- (۲) دعوت‌های باتکلف کردن
- (۳) سماع کردن
- (۴) تفسیر و اخبار گفتن

۴۱. توضیح بخش مشخص شده در کدام گزینه نادرست است؟

- (۱) شیخ گفت: این در بیان دانشمندی نیاید (= این را با زبان فقیهانه نمی‌توان توضیح داد).
- (۲) دست در آستین من کن و بردار چندانکه می‌باید و در وجه گفت شیخ صرف کن (= صرف سخن شیخ کن).
- (۳) چون شیخ برفت قاضی ساعد روی باز پس کرد. شیخ به دنباله چشم بدو باز نگریست (= با اشتیاق به او نگاه کرد).
- (۴) بلقسم را این ورد و زیارت برای تو بود. چون ترا نمی‌باید در باقی کرد (= وقتی تو آن را نمی‌خواهی، رهایش کرد).

۴۲. کدام گزینه جای خالی را به درستی پر می‌کند؟

چون ... باید که در علوم حالت در مشرق و مغرب کس چون او نبود در عهد وی تا چوبی بدو چرب کنند.

(۱) حسین منصور حلاجی (۲) بایزید بسطامی‌ای

(۳) بوسعید مهنه‌ای (۴) بوالقاسم قشیری‌ای

۴۳. لفظ «آموخت» در کدام گزینه فعل است؟

(۱) تو بت چرا به معلم روی که بتگر چین/ به چین زلف تو آید به بتگری آموخت

(۲) به خون خلق فروبرده پنجه کاین حناست/ ندانمش که به قتل که شاطری آموخت

(۳) هزار بلبل دستانسرای عاشق را/ ببايد از تو سخن گفتن دری آموخت

(۴) چنین بگیریم ازین پس که مرد بتواند/ در آب دیده سعدی شناوری آموخت

۴۴. در کدام دو بیت، فعل «فراموش کردن» در یک معنی به کار رفته است؟

(الف) لیک اگر دور وصالی بود/ صلح فراموش کند ماجرا

(ب) دوست نباشد به حقیقت که دوست/ دوست فراموش کند در بلا

(ج) پیش ما رسم شکستن نبود عهد وفا را/ الله الله تو فراموش مکن صحبت ما را

(د) شربت‌ی تلخ‌تر از زهر فراق است/ تا کند لذت وصل تو فراموش مرا

(۱) الف، د (۲) الف، ج (۳) ج، د (۴) ب، د

۴۵. کلمه مشخص شده در کدام بیت با اجزای بیت ایهام تضاد/تناسب دارد؟

(۱) میندار از لب شیرین عبارت/ که کامی حاصل آید بی مرارت

(۲) جمال دوست چندان سایه انداخت/ که سعدی ناپدیدست از حقارت

(۳) فراق افتد میان دوستان/ زیان و سود باشد در تجارت

(۴) یکی را چون ببینی کشته دوست/ به دیگر دوستانش ده بشارت

۴۶. واژه «سهل» در کدام بیت ایهام تضاد/تناسب ساخته است؟

- (۱) گر در طلبت رنجی ما را برسد شاید/ چون عشق حرم باشد سهل است بیابان‌ها
- (۲) دعای گفتم و دشنام اگر دهی سهل است/ که با شکردهنان خوش بود سؤال و جواب
- (۳) باید که سلامت تو باشد/ سهل است ملامتی که بر ماست
- (۴) آفرین کردن و دشنام شنیدن سهل است/ چه از آن به که بود با تو مرا گفت و شنید

۴۷. کدام بیت اشاره‌ای به نظربازی سعدی ندارد؟

- (۱) چه فتنه بود که حسن تو در جهان انداخت/ که یک دم از تو نظر بر نمی‌توان انداخت
- (۲) در روی تو سرّ صنع بی‌چون/ چون آب در آگینه پیدااست
- (۳) باری به چشم احسان در حال ما نظر کن/ کز خوان پادشاهان راحت بود گدا را
- (۴) که گفت در رخ زیبا نظر خطا باشد/ خطا بود که نبینند روی زیبا را

۴۸. معنی کدام عبارت مشخص شده در ابیات زیر غلط است؟

- (۱) غلام قامت آن لعبت قباپوشم/ که در محبت رویش هزار جامه قیاست (گرانها شده است)
- (۲) تو دوستی کن و از دیده مفکنم زنهار/ که دشمنم ز برای تو در زبان انداخت (رسوا کرد)
- (۳) من نیز چشم از خواب خوش برمی‌نکردم پیش ازین/ روز فراق دوستان شب‌خوش بگفتم خواب را (وداع کردم)
- (۴) دنیا و دین و صبر و عقل از من برفت اندر غمش/ جایی که سلطان خیمه زد غوغا نماند عام را (فرود آمد)

۴۹. در کدام گزینه واژه مشخص شده به درستی معنی شده است؟

- (۱) نه چنان در کمند پیچیدی/ که مخلص شود گرفتارت (چاکر)
- (۲) چشم سعدی به خواب بیند خواب/ که بستی به چشم سحارت (سحرخیزت)
- (۳) صبر کن ای دل که صبر سیرت اهل صفاست/ چاره عشق احتمال شرط محبت وفاست (بردباری)
- (۴) تیغ برآر از نیام زهر برافکن به جام/ کز قبل ما قبول وز طرف ما رضاست (پیش از ما)

۵۰. معنای کدام «که» مشابه بیت زیر است؟

خود نه زبان در دهان عارف مدهوش / حمد و ثنا می کند که موی بر اعضا

(۱) از روی شما صبر نه صبر است که زهر است / وز دست شما زهر نه زهر است که حلو است

(۲) کمان سخت که داد آن لطیف بازو را / که تیر غمزه تمام است صید آهو را

(۳) شب فراق نخواهم دواج دیبا را / که شب دراز بود خوابگاه تنها را

(۴) هیچ مصلح به کوی عشق نرفت / که نه دنیا و آخرت در باخت

۵۱. نوع اضافه مشخص شده در کدام گزینه متفاوت است؟

(۱) سعدی نگفتمت که مرو در کمند عشق / تیر نظر بیفکند افراسیاب را

(۲) برخی جانت شوم که شمع افق را / پیش بمیرد چراغدان ثریا

(۳) فراش خزان ورق بیفشاند / نقاش صبا چمن بیاراست

(۴) که شنیدی که برانگیخت سمند غم عشق / که نه اندر عقبش گرد ندامت برخاست

۵۲. ضمیر «ت» در کدام گزینه نقش دستوری متفاوتی دارد؟

(۱) به خدا که پرده از روی چو آتشت برافکن / که به اتفاق بینی دل عالمی سپندت

(۲) گرت آرزوی آنست که خون خلق ریزی / چه کند که شیر گردن ننهد چو گوسفندت

(۳) تو امیر ملک حسنی به حقیقت ای دریغا / اگر التفات بودی به فقیر مستمندت

(۴) تو نه مرد عشق بودی خود از این حساب سعدی / که نه قوت گریزست و نه طاقت گزندت

۵۳. بخش مشخص شده در کدام گزینه یک ترکیب واحد نیست؟

(۱) دو چشم باز نهاده نشسته ام همه عمر / چو فرقدین و نگه می کنم ثریا را

(۲) با جوانی سر خوش است این پیر بی تدبیر را / جهل باشد با جوانان پنجه کردن پیر را

(۳) دلبندم آن پیمان گسل منظور چشم آرام دل / نی نی دلارامش مخوان کز دل ببرد آرام را

(۴) مگر حلال نباشد که بندگان ملوک / ز خیل خانه برانند بینوایی را

۵۴. نوع ایهام در کدام گزینه متفاوت است؟

- ۱) وقت طرب خوش یافتم آن دلبر طناز را/ ساقی بیار آن جام می مطرب بزن آن ساز را
- ۲) هر شبم با غم هجران تو سر بر بالین/ روزی ار با تو نشد دست در آغوش مرا
- ۳) بهاء روی تو بازار ماه و خور بشکست/ چنانکه معجز موسی طلسم جادو را
- ۴) جرم بیگانه نباشد که تو خود صورت خویش/ گر در آینه ببینی برو دل ز برت

۵۵. در کدام بیت فعل «بودن» قطعاً حذف شده است؟

- ۱) دگر رغبت کجا ماند کسی را سوی هشیاری/ چو ببند دست در آغوش مستان سحرخیزت
- ۲) جهان از فتنه و آشوب یک چندی برآسودی/ اگر نه روی شهرآشوب و چشم فتنه‌انگیزت
- ۳) چه دل‌ها بردی ای ساقی به ساق فتنه‌انگیزت/ دریغا بوسه چندی بر زرخدان دلاویزت
- ۴) برآمیزی و بگریزی و بنمایی و بریایی/ فغان از قهر لطف‌اندود و زهر شکرآمیزت

۵۶. کدام یک از خصوصیات شعر حسین منزوی نیست؟

- ۱) کل‌اندیشی و توجه به انسجام معنایی کل غزل
- ۲) توجه به صبغه بومی و اقلیمی
- ۳) مضمون‌پردازی با اصطلاحات خاص علوم ادبی و ریاضی
- ۴) استفاده از آمیزه‌ای از زبان تغزل و حماسه

۵۷. در شیوه ذکر منادا در بیت زیر از سعدی حذفی صورت گرفته است. در کدام بیت از حسین منزوی شیوه مشابه

بیت سعدی دیده می‌شود؟

ای سرو بلند بوستانی/ در پیش درخت قامتت پست

- ۱) منگر چنین به چشمم، ای چشم آهوانه/ ترسم قرار و صبرم برخیزد از میانه
- ۲) ای بخت ناخوش من - شبرنگ سرکش من -/ رام نوازش تو بی تیغ و تازیانه
- ۳) جانم پر از سرودی است کز چنگ تو تراود/ ای شور ای ترنم ای شعر ای ترانه
- ۴) ای رجعت جوانی در نیمه‌راه عمرم/ بر شاخه خزانم ناگه زده جوانه

۵۸. در کدام بیت تلمیح به کار نرفته است؟

- (۱) آری آری رسد آن روز که این کهنه طلسم/ بشکند تا که دژ هوش‌ربا بگشایند
- (۲) ای میزبان خوان دغل ای ز روی مکر/ زهر هلاک در غسل میهمان زده
- (۳) کاسه خورشید روشن نیست این تشت لجن/ جابه‌جا در چاه ویل شب سرازیرش کنید
- (۴) می‌آیم و یک روز از آن شاخه جادو/ می‌چینمت ای دختر نارنگ و ترنگم

۵۹. حسین منزوی کدام یک از غزل‌های زیر را در وزنی جدید سروده است؟

- (۱) ای مرگ بی‌مضایقه بر عاشقان زده/ تیغ جنون کشیده و بر خیل جان زده
- (۲) زنی که صاعقه‌وار آنک ردای شعله به تن دارد/ فرونیامده خود پیداست که قصد خرمن من دارد
- (۳) اینک این من سر به سودای پریشانی نهاده/ داغ نامت را نشان کرده به پیشانی نهاده
- (۴) در به سماع آمده است از خبر آمدنت/ خانه غزلخوان شده از زمزمه در زدنت

۶۰. آرایه ذکرشده در مقابل کدام بیت صحیح نیست؟

- (۱) هنگام وصل ماست به باغ بزرگ شب/ وقتی که سیب نقره‌ای ماه می‌رسد (ایهام)
- (۲) آسمان نمازش را رو به خاک می‌خواند/ ماه نو که می‌بوسد نعل نقره‌کارت را (تشبیه)
- (۳) مرغ دست‌آموز خوش‌خوان کرکسی شد لاشه‌خوار/ وان غزال خانگی برگشت و گرگی هار شد (تناقض)
- (۴) گیسو ببرد گو نگار از بیخ و بفشانند/ بر خاک این صحرا که از خونش نگار آمد (جناس تام)

۶۱. استعمال کلام در ضد یا نقیض معنای ظاهری آن به قصد استهزا را «استعاره تهکمی» می‌گویند. با در نظر گرفتن

این تعریف، در کدام گزینه «استعاره تهکمی» وجود دارد؟

- (۱) حبرش اندر محبر پر لایقه چون سنگ سیه می‌بست/ زانکه فریاد امیر عادل چون رعد برمی‌خاست
- (۲) سال‌ها زین پیش‌تر در ساحل پرحاصل جیحون/ بس پدرم از جان و دل کوشید/ تا مگر این پوستین را نو کند بنیاد
- (۳) گویدم این‌ها دروغ‌اند و فریب/ گویم آن‌ها بس به گوشم خوانده‌اند
- (۴) کاوه‌ای پیدا نخواهد شد، امید/ کاشکی اسکندری پیدا شود

۶۲. برخی از شعرا با درهم آمیختن کنایه و ایهام، نوع خاصی از ایهام را خلق کرده‌اند که برخی آن را «ایهام کنایی» و برخی «کنایه ایهامی» نامیده‌اند؛ در این صنعت با عبارتی کنایی روبه‌رویییم که هم معنای لفظی و هم معنای کنایی آن قابل قبول است. برای مثال: «دوش آگهی ز یار سفر کرده داد باد/ من نیز دل به باد دهم هرچه باد، باد» (حافظ) که در آن «دل به باد دادن» هم در معنای کنایی و هم در معنای لفظی قابل قبول است. در کدام یک از نمونه‌های زیر صنعت یادشده را می‌توان مشاهده کرد؟

- (۱) روز رحلت پوستینش را به من بخشید/ ما پس از او پنج تن بودیم/ من بسان کاروانسالارشان بودم/ کاروانسالار ره‌نشناس.
- (۲) هر که آمد بار خود را بست و رفت/ ما همان بدبخت و خوار و بی‌نصیب
- (۳) ما فاتحان شهرهای رفته بر بادیم/ با صدایی ناتوان تر زآنکه بیرون آید از سینه/ راویان قصه‌های رفته از یادیم
- (۴) می‌فشاندم گاه -بی‌قصدی- در صفای برکه مشتی ریگ خاک‌آلود/ و زلال ساده آیین‌وارش را/ با کدورت یار می‌کردم

۶۳. با توجه به بند زیر، کدام یک از موارد یادشده صحیح است؟

اینجا که ماییم سرزمین سرد سکوت است./ بالهامان سوخته‌ست، لبها خاموش/ نه اشکی، نه لبخندی، و نه حتی یادی از لبها و چشم‌ها؛/ زیرا که اینجا اقیانوسی ست که هر بدستی از سواحلش/ مصب روده‌های بی‌زمان بودن است./ وز آن پس آرامش خفتار و خلوت نیستی./ همه خبرها دروغ بود.

- (۱) پایان این بند طنینی کفرآمیز دارد که در برخی دیگر از اشعار اخوان ثالث نیز نظیر آن را می‌توان دید.
- (۲) شاعر در این شعر به زبان امروزی کاملاً پایبند است.
- (۳) این شعر اخوان از نیمایی‌های نه چندان موفق اوست.
- (۴) واژه «سکوت» در آغاز شعر به گونه‌ای نمادین بر خفقان حاکم بر جامعه دلالت دارد.

۶۴. اگر این سخن محمد حقوقی را بپذیریم که زبان اخوان ثالث از نیمه‌های مجموعه زمستان به بعد، در مرکز مثلثی قرار دارد که اضلاع سه‌گانه آن را زبان خراسانی یا کلاسیک، زبان رایج و امروزی، و زبان نیما تشکیل می‌دهد، در هریک از موارد زیر حداقل دو مصداق از این اضلاع دیده می‌شود، به جز ...

- (۱) هر سو زند صلا/ کای هر که‌ای! بیا،/ زنبیل خویش پر کن، از آنچه آرزوست./ و همچنین شنیده‌ام آنجا.../ چی؟ لبخند می‌زنی؟
- (۲) تا که هیچستان نه‌توی فراخ این غبارآلود بی‌غم را/ با چکاچاک مهیب تیغ‌هامان، تیز/ غرّش زهره‌دران کوس‌هامان، سهم/ پرّش خارا شکاف تیرهامان، تند/ نیک بگشاییم.
- (۳) دیدبانان را بگو تا خواب نفریبد./ بر چکاد پاسگاه خویش، دل بیدار و سر هشیار،/ هیچشان جادوئی اختر،/ هیچشان افسون شهر نقره مهتاب نفریبد.
- (۴) به همین نزدیک‌ها اندیشه می‌کردم/ همین شش سال و اندی پیش/ که پدرم آزاد از تشویش بر این خفتگان می‌هشت گام

خویش

۶۵. جلال آل احمد در کتاب ارزیابی شتاب زده درباره زبان آخر شاهنامه می نویسد: «این دهاتی زمزمه کننده نق نقو دارد برای شعر فارسی زبان حماسه می سازد... زبان حماسی منظومه های پدرمادردار سال های آینده همین زبان آخر شاهنامه است». کدام یک از شعرهای زیر نمی تواند مصداقی برای این سخن آل احمد باشد؟

- (۱) میراث (پوستینی کهنه دارم من...)
 (۲) مرداب (این نه آن آب است کاتش را کند خاموش...)
 (۳) آخر شاهنامه (این شکسته چنگ بی قانون...)
 (۴) دریچه ها (ما چون دو دریچه روبه روی هم...)

۶۶. «نقیضه» یا «پارودی» یکی از فنون عمده ساخت طنز و مطایبه در ادبیات غرب است که برخی از انواع آن در ادبیات فارسی نیز نمونه هایی دارد. در یکی از انواع این صنعت، شاعر به نظیره سازی یا ردّ و تخطئه ابیاتی مشهور از شاعری دیگر می پردازد. اخوان ثالث به این صنعت توجهی ویژه داشته و کتابی با نام *نقیضه و نقیضه سازان* نیز به رشته تحریر درآورده است. کدام یک از نمونه های زیر را می توان نمونه ای از «نقیضه» با تعریف یادشده دانست؟

- (۱) من و این ناله زار من و این بادِ سحر / آه اگر ناله زارم نرساند به تو باد
 (۲) تا گشودم چشم، دیدم تشنه لب بر ساحل خشک کشفرودم / پوستین کهنه دیرینه ام با من / اندرون ناچار مالا مال نور معرفت شد باز
 (۳) ای خوش آن پرواز و این دیدار / گرد بام دوست می گردند / نرم نرمک اوج می گیرند افسونگر پریزادان.
 (۴) خفتگان نقش قالی، دوش با من خلوتی کردند / رنگشان پرواز کرده با گذشت سالیان دور، / و نگاه این یکی شان از نگاه آن دگر مهجور، / با من و دردی کهن، تجدید عهد صحبتی کردند.

۶۷. با توجه به بند زیر، کدام گزینه نادرست است؟

در شب قطبی / این سحر گم کرده بی کوکب قطبی / در شب جاوید / زی شبستان غریب من / نقبی از زندان به کشتنگاه / برگ زردی هم نیارد باد ولگردی / از خزان جاودان بیشه خورشید

(۱) منظور از «سحر گم کرده بی کوکب قطبی» شب قطبی است.

(۲) «نقبی از زندان به کشتنگاه» همان «شبستان غریب شاعر» است.

(۳) منظور از «برگ زرد» نور است.

(۴) در سطر آخر، خورشید در حال مرگ تصویر شده است.

۶۸. کارکرد کدام یک از تکنیک‌های زیر در داستان «آوازی غمناک برای یک شب بی‌مهتاب» درست بیان نشده است؟

- (۱) روایت داستان در بخش‌های کوتاه متعدد اما به‌هم‌پیوسته برای نمایش موقعیت‌های مختلف به طور همزمان
- (۲) خطاب کردن خواننده به صورت مستقیم برای ایجاد ارتباط عاطفی و درگیر کردن او با فضای داستان
- (۳) استفاده از جملات ناتمام با علامت سه نقطه برای ایجاد حس تعلیق و بی‌اطمینانی
- (۴) استفاده از راوی دانای کل برای بازگویی درونیات شخصیت‌ها و توصیف فضا به طور کامل و جزئی

۶۹. در بند زیر از داستان «آوازی غمناک برای یک شب بی‌مهتاب» نویسنده سعی دارد چه حسی را به خواننده منتقل کند؟

مردی که کت و شلوار مندرس و قهوه‌ای پوشیده بود و کیف کهنه‌ای زیر بغل داشت و سیگار اشو در دستش دود می‌کرد از کنار خیابان می‌گذشت و می‌کوشید هرچه بیشتر خود را در آفتاب بکشاند. گاه می‌ایستاد و عطسه می‌کرد. سال‌های درازی است که من او را می‌شناسم؛ باید مأمور مالیات بر درآمد یا کارمند ثبت اسناد باشد...

- (۱) تلخی و ملال‌آوری زندگی روزمره شهری
- (۲) تحقیر طبقه فرودست جامعه
- (۳) دلسوزی برای فلاکت و مشکلات شخصی و اجتماعی کارمندان
- (۴) نارضایتی از شرایط دشوار اقتصادی طبقه متوسط

۷۰. با توجه به سبک ناتورالیستی صادق چوبک در دو داستانی که خوانده‌اید، کدام یک از گزینه‌ها نادرست است؟

- (۱) چوبک از توصیفات دقیق و جزئی برای بازتاب واقعیتی تلخ و آزاردهنده استفاده می‌کند.
- (۲) شخصیت‌ها با آزادی عمل و اراده، وضعیت خود را تغییر می‌دهند.
- (۳) روابط شخصیت‌ها نشان‌دهنده تأثیر عمیق طبقات اجتماعی بر رفتار و تصمیم‌های آنان است.
- (۴) جزئیات فضا و محیط شرایط زیستی شخصیت‌ها را به گونه‌ای عینی و ملموس ترسیم می‌کند.

۷۱. کدام جنبه از رئالیسم انتقادی در داستان «به کی سلام کنم؟» برجسته‌تر است؟

- (۱) نقد بی‌رحمی جامعه در قبال افراد مسن و طردشدگان اجتماعی
- (۲) نمایش تعارض میان نسل گذشته و نسل جدید در ارتباطات خانوادگی
- (۳) تأکید بر ناکامی افراد در مقابله با مشکلات اقتصادی و طبقاتی
- (۴) بازنمایی انزوای عاطفی و حس فراموش‌شدگی و شکاف در روابط انسانی

۷۲. داستان «جشن فرخنده» را می‌توان انتقادی از مدرنیزاسیون دوران پهلوی دانست که به نظر نویسنده، تغییری واقعی در زیربنای جامعه ایجاد نکرده بود و بیشتر جنبه نمایشی و سطحی داشت. کدام گزینه مستقیماً به این گزاره مرتبط نیست؟

- (۱) یک زن چادرنمازی سرش را از خانه روبه‌روی درآورد و نگاهی توی کوچه انداخت و خوب که هر طرف را پایید، دوید بیرون و به‌دو رفت سه تا خانه آن طرف‌تر.
- (۲) عمو عبایش را از دوش برداشت و تا کرد و گذاشت زیر بغلش و شبکلاش را توی جیبش تپاند و از در حجره آمدیم بیرون.
- (۳) بابام حرف زدن با این همسایه کفترباز را قدغن کرده بود، اما مگر می‌شد همه امر و نهی‌های بابا را گوش کرد؟ دو سه دفعه سنگ از دست اصغر آقا تو حیاط ما افتاده بود و صدای بابام را درآورده بود.
- (۴) آخر ناظم از مدرسه بیرونم کرد که «یا شلوارت را کوتاه کن یا برو مکتب‌خونه»... مادرم همان وقت این فکر به کله‌اش زد: به پاچه‌های شلوارم از تو دکمه قابلمه‌ای دوخت و مادگی آن را هم دوخت به بالای شلوارم.

۷۳. کدام یک از گزینه‌های زیر درباره داستان «مهره مار» درست نیست؟

- (۱) گلنار نمادی از زنان سنتی و منفعل در جامعه مردسالار است.
- (۲) گلنار بعد از دیدن مار از زندگی روزمره خود دور می‌شود و به دنیایی خیالی و وسوسه‌انگیز قدم می‌گذارد.
- (۳) مار تمایلات عاطفی و جنسی سرکوب‌شده گلنار را نمایندگی می‌کند.
- (۴) خرافات به گلنار کمک می‌کند که نوعی آرامش روانی و پذیرش سرنوشت را تجربه کند.

۷۴. توضیح زیر مربوط به کدام داستان است؟

عبارات آغازین علاوه بر توصیف شرایط مشخصی که داستان در آن شروع می‌شود و ادامه می‌یابد، کارکردی نمادین نیز دارد. نویسنده کوشیده است با استعاره‌هایی نظیر «چنگ انداختن» و «به جان هم افتادن» و «افسار گسیختن» روح حاکم بر اثر و فراتر از آن، روح حاکم بر جامعه را نشان دهد.

- (۱) چشم شیشه‌ای (۲) جشن فرخنده (۳) قفس (۴) گیله مرد

۷۵. بند بر ساخته زیر می‌تواند آغاز داستانی به قلم کدام نویسنده باشد؟

آقای منصور قابچی، که به قول خودش فقط می‌خواست چند دقیقه‌ای قدم بزند تا هوای تازه به مغزش برسد، حالا سه ساعت تمام بود که روبه‌روی یک ویتترین خالی ایستاده بود. شیشه تصویر او را به نحوی پس می‌داد که انگار چیزی کم دارد. بباید اسمش را بگذاریم «تصویر ناقص»، اما حقیقت این است که در آن لحظه، آقای قابچی حس می‌کرد این صورت تکیده دیگر به او تعلق ندارد یا شبیه کس دیگری است که خیلی خیلی آشناست. شاید بهتر باشد همین‌جا داستان به شما بگویم که او اصلاً یادش نمی‌آمد چرا آن قدر در خیابان مانده بود...

- (۱) صادق هدایت (۲) محمود اعتمادزاده (۳) بهرام صادقی (۴) ابراهیم گلستان

۷۶. کدام گزینه در مورد داستان «ماهی و جفتش» نادرست است؟

- (۱) گرچه داستان از دید سوم شخص روایت می‌شود، به نظر می‌رسد بعضی عبارات از زبان شخصیت اول داستان بیان شده است.
- (۲) ابراهیم گلستان تحت تأثیر نثر متون کهن، در سطح واژگان و ساختارهای نحوی از زبان معیار فاصله گرفته است.
- (۳) جملات کوتاه داستان، فعل‌های پشت سرهم و چینش کلمات و عبارات داستان، نوعی موسیقی درونی خلق کرده است.
- (۴) داستان با بینشی تصویری نوشته شده است؛ گویی دوربین نمای دوری از صحنه می‌دهد که به تدریج نزدیک می‌شود.

۷۷. راوی ناموثق راوی‌ای است که گفته‌ها و توصیفات او قابل اعتماد نیست و ممکن است دیدگاه جانبدارانه، محدود

یا اشتباه داشته باشد. با توجه به این تعریف، راوی کدام یک از داستان‌های زیر ناموثق است؟

- (۱) چشم شیشه‌ای (۲) ماهی و جفتش (۳) جشن فرخنده (۴) داش آکل

۷۸. اگر صادق هدایت داستان «گیله‌مرد» را می‌نوشت، احتمالاً چه تغییری در آن ایجاد می‌شد؟

- (۱) مضمون داستان از مبارزه طبقاتی و عدالت‌خواهی فاصله می‌گرفت و بیشتر به درگیری‌های روانی شخصیت‌ها و احساسات درونی آن‌ها توجه می‌کرد.
- (۲) به جای توصیفات کوتاه و موجز از طبیعت که بیشتر در خدمت ایجاد فضای داستان و پیشبرد روایت است، احتمالاً توصیفات دقیق‌تر و طولانی‌تری ارائه می‌شد.
- (۳) داستان از روایت‌های شخصی فراتر می‌رفت، بر فساد ساختاری نظام حکومتی تأکید می‌کرد و شخصیت‌ها به نمادهای آرمان‌گرایی تبدیل می‌شدند.
- (۴) نثر داستان به جای نثر ساده و روایی، به نثری آهنگین و شاعرانه با لایه‌های معنایی بیشتر تغییر می‌کرد که خواننده را به تفکر درباره شرایط انسانی و اجتماعی وا می‌داشت.

۷۹. طبق کتاب ساخت زبان فارسی، گزاره ذکر شده در کدام گزینه صحیح نیست؟

- (۱) در گروه حرف اضافه‌ای «به مدرسه»، حرف اضافه «به» هسته گروه محسوب می‌شود.
- (۲) در گروه «بسیار سریع» واژه «بسیار»، «تشدیدگر» (intensifier) محسوب می‌شود.
- (۳) افعالی مانند «توانستن» که وجه فعل پس از خود را تغییر می‌دهند، افعال شبه‌معین نامیده می‌شوند.
- (۴) «گروه فعلی» در زبان فارسی نمی‌تواند تنها از «گروه فعل» تشکیل شده باشد.

۸۰. کدام یک از موارد زیر صحیح است؟

(۱) هر نشانهٔ زبانی از دال و مدلول تشکیل شده است. دال همان صورت مادی و صوتی یا نوشتاری نشانهٔ زبانی و مدلول معنی نشانهٔ زبانی است.

(۲) نظام زبان متشکل از چند زیر نظام مختلف یعنی نظام واجی، نظام صرفی، نظام نحو، نظام معنایی و کاربردی است که منفک و مستقل از هم عمل می‌کنند.

(۳) دستورهای سنتی میان نگرش همزمانی و نگرش تاریخی یا درزمانی به زبان تمایز می‌گذارند.

(۴) جنس و زمان دستوری در یک زبان قراردادهایی زبانی‌اند که لزوماً با واقعیات در جهان خارج منطبق نیستند.

۸۱. کدام یک از واژه‌های زیر از منظر بخش فعال زبان با دیگر گزینه‌ها متفاوت است؟

(۱) a (۲) o (۳) e (۴) i

۸۲. همخوان‌های ذکرشده در کدام گزینه، همگی از منظر شیوهٔ تولید یکسان‌اند؟

(۱) /p/، /b/، /q/، /m/ (۲) /f/، /š/، /č/، /ž/

(۳) /l/، /x/، /r/، /y/ (۴) /k/، /g/، /ʔ/، /d/

۸۳. کدام یک از گزینه‌های زیر را می‌توان نمونهٔ فرایند «ناهمگونی همخوانی» (dissimilation) دانست؟

(۱) moškel → mošgel (۲) be + dow → bodow

(۳) mašq → mašx (۴) rustâ + i → rustâyi

۸۴. فرایند واژه‌سازی دخیل در ساخت کدام یک از واژه‌های زیر به‌درستی ذکر نشده است؟

(۱) مگسک: اشتقاق (۲) فلفل: قرض‌گیری

(۳) نستعلیق: ادغام (۴) ناجا: کوتاه‌سازی

۸۵. کدام یک از «ترکیب‌های نحوی واژگانی» زیر از حیث رابطهٔ نحوی درونی میان اجزایش، با دیگر موارد متفاوت است؟

(۱) دستفروش (۲) خودخواه (۳) شادی‌آور (۴) رهنورد

۸۶. کدام یک از موارد زیر صحیح است؟

- (۱) چامسکی را می توان زبان شناسی «تعالی گرا» (transcendental) دانست.
- (۲) در دستور زایشی ملاک دستوری یا نادرستی بودن داده های زبانی، قواعد ذکر شده در کتب دستور است، نه «شم زبانی» اهل زبان.
- (۳) دستور زایشی به رویکرد «حوزه ای» (modular) به زبان و ذهن قائل است.
- (۴) دستور زایشی «معنی شناسی» را مهم ترین حوزه دستور زبان تلقی می کند و برای آن نقشی محوری در نظر می گیرد.

۸۷. کدام یک از گزینه های زیر در فارسی امروز «تکواژ مقید» محسوب نمی شود؟

- (۱) را (râ) (۲) ستان (setân) (۳) می (mi) (۴) کوش (kuš)
۸۸. کدام یک از واژه های زیر در فارسی امروز از منظر تعداد تکواژ با دیگر واژه ها متفاوت است؟
- (۱) شنید (۲) رفتن (۳) دیدم (۴) ماندم

۸۹. عبارت «الشاة نظیفه و الفیل جیفه» مناسب کدام گزینه است؟

- (۱) محال است که هنرمندان بمیرند و بی هنران جای ایشان بگیرند.
- (۲) نه هر چه به قامت مهتر، به قیمت بهتر.
- (۳) ده درویش در گلیمی بخسبند و دو پادشاه در اقلیمی ننگجند.
- (۴) دروغی مصلحت آمیز به از راستی فتنه انگیز.

۹۰. این بیت عربی کدام گزینه را تأیید می کند؟

إذا شبع الـکمی یـصـول بطـشا/ و خاوی البطن یـبـطـش بالفـرار

- (۱) زر بده مرد سپاهی را تا سر بنهد/ و گرش زر ندهی سر بنهد در عالم
- (۲) قرار بر کف آزادگان نگیرد مال/ نه صبر در دل عاشق نه آب در غربال
- (۳) اسب لاغرمیان به کار آید/ روز میدان نه گاو پرواری
- (۴) وقت ضرورت چو نماند گریز/ دست بگیرد سر شمشیر تیز
۹۱. با توجه به بیت «ألا لا یـجـأرنَ أخو البلیة/ فللرحمن الطاف خفیة» کدام گزینه به درستی اعراب گذاری شده است؟

- (۱) لا یجأرنَ (۲) البلیة (۳) الطاف (۴) خفیة

۹۲. در کدام گزینه، کلمه مشخص شده به درستی معنی شده است؟

- (۱) أَشَاهِدُ مَنْ أَهْوَى بَغَيْرِ وَسِيلَةٍ / فَيُلْحَقْنِي شَأْنٌ أَضْلُ طَرِيقاً (اضل: همراهتر)
- (۲) إِنْ لَمْ أَكُنْ رَاكِبَ الْمَوَاشِي / أَسْعَى لَكُمْ حَامِلَ الْعَوَاشِي (العواشي: اسبان یدک)
- (۳) لَقَدْ سَعِدَ الدُّنْيَا بِهِ دَامَ سَعْدُهُ / وَ آيَدَهُ الْمَوْلَى بِالْوَيْهِ النَّصْرِ (الويه: تفوق و برتری)
- (۴) كَذَلِكَ يَنْشَأُ لِينُهُ هُوَ عَرْقُهَا / وَ حُسْنُ نَبَاتِ الْأَرْضِ مِنْ كَرَمِ الْبَذْرِ (كرم: خوبی)

۹۳. در کدام گزینه یکی از وزن‌های متداول و آشنای شعر فارسی دیده می‌شود؟

- (۱) یا لیت قبل منیتی یوما افوز بمنیتی / نهرا تلاطم رکبتی و اطل املأ قربتی
- (۲) روضه ماء نهرا سلسال / دوحه سجع طیرها موزون
- (۳) اذا ینس الانسان طال لسانه / کسنور مغلوب یصول علی الکلب
- (۴) ماذا اخاضک یا مغرور فی الخطر / حتی هلکت فلیت النمل لم یطر

۹۴. در کدام گزینه نکوهش و ریشخند دیده می‌شود؟

- (۱) اذا نهق الخطیب ابوالفوارس / له شغب یهد اصطخر فارس
- (۲) ماذا الصبی و الشیب غیر لمتی / و کفی بتغییر الزمان نذیرا
- (۳) و راکبات نیاق فی هوداجها / لم یلتفتن الی من غاص فی الکثب
- (۴) و قطر علی قطر اذا اتفقت نهرا / و نهرا علی نهرا اذا اجتمعت بحر

۹۵. کدام یک از نویسندگان زیر را می‌توان نویسنده‌ای پست مدرن دانست؟

- (۱) مارسل پروست
- (۲) ریچارد براتیگان
- (۳) جان اشتاین‌بک
- (۴) ارنست همینگوی

۹۶. شعر زیر به یاد چه کسی سروده شده است؟

ای مرغ سحر، چو این شب تار / بگذاشت ز سر سیاهکاری

وز نفعه روح بخش اسحر / رفت از سر خفتگان خماری

بگشود گره ز زلف زرتار / محبوبه نیلگون عماري

یزدان به کمال شد پدیدار / و اهریمن زشت خو حصاری

یاد آر، ز شمع مرده یاد آر...

(۱) علی اکبر دهخدا (۲) ملک الشعراء بهار (۳) میرزا جهانگیرخان (۴) فرخی یزدی

۹۷. کدام یک از فیلم‌های سینمایی زیر اقتباس از اثری داستانی نیست؟

(۱) گاو (۲) مهمان مامان (۳) درخت گلابی (۴) هامون

۹۸. کدام شاعر به تقلید نظامی مثنوی‌ای سروده است؟

(۱) امیر خسرو دهلوی (۲) وحشی بافقی (۳) خواجهی کرمانی (۴) فخرالدین اسعد گرگانی

۹۹. کدام یک از استادان زیر دست به تصحیح اثری نزده است؟

(۱) محمد قزوینی (۲) پرویز ناتل خانلری (۳) سعید نفیسی (۴) عبدالحسین زرین کوب

۱۰۰. متن زیر از کدام اثر انتخاب شده است؟

پس اندیشه کن به کار دوستان به تازه داشتن رسم هدیه فرستادن و مردمی کردن، ازیرا که هر که از دوستان نه اندیشد دوستان نیز از او نه اندیشند، پس مرد همواره بی دوست بود و ایدون گویند که: دوست دست‌بازدارنده خویش بود. و عادت کن که هر وقت دوستی گرفتن ازیرا که با دوستان بسیار عیب‌های مردم پوشیده شود و هنرها گستریده گردد. ولکن چون دوست نو گیری پشت با دوست کهن مکن، دوست نو همی طلب و دوست کهن را بر جای همی دار تا همیشه بسیار دوست باشی...

(۱) کلیله و دمنه (۲) قابوس‌نامه (۳) مرزبان‌نامه (۴) کشف الاسرار

تاریخ آزمون: ۱۴۰۳/۱۱/۱۴

المپیاد ادبی

کد ملی: _____
نام و نام خانوادگی: _____
استان: _____
جنسیت داوطلب: _____
کد حوزة: _____
کد داوطلبی: _____

مهر حفاظت آزمون

لطفأ داخل کادر چیزی ننویسید و گزینه‌ها را با مداد مشکی نرم و به طور کامل پر کنید.

۱	☐	☐	☐	☐
۲	☐	☐	☐	☐
۳	☐	☐	☐	☐
۴	☐	☐	☐	☐
۵	☐	☐	☐	☐
۶	☐	☐	☐	☐
۷	☐	☐	☐	☐
۸	☐	☐	☐	☐
۹	☐	☐	☐	☐
۱۰	☐	☐	☐	☐
۱۱	☐	☐	☐	☐
۱۲	☐	☐	☐	☐
۱۳	☐	☐	☐	☐
۱۴	☐	☐	☐	☐
۱۵	☐	☐	☐	☐
۱۶	☐	☐	☐	☐
۱۷	☐	☐	☐	☐
۱۸	☐	☐	☐	☐
۱۹	☐	☐	☐	☐
۲۰	☐	☐	☐	☐
۲۱	☐	☐	☐	☐
۲۲	☐	☐	☐	☐
۲۳	☐	☐	☐	☐
۲۴	☐	☐	☐	☐
۲۵	☐	☐	☐	☐
۲۶	☐	☐	☐	☐
۲۷	☐	☐	☐	☐
۲۸	☐	☐	☐	☐
۲۹	☐	☐	☐	☐
۳۰	☐	☐	☐	☐
۳۱	☐	☐	☐	☐
۳۲	☐	☐	☐	☐
۳۳	☐	☐	☐	☐
۳۴	☐	☐	☐	☐
۳۵	☐	☐	☐	☐
۳۶	☐	☐	☐	☐
۳۷	☐	☐	☐	☐
۳۸	☐	☐	☐	☐
۳۹	☐	☐	☐	☐
۴۰	☐	☐	☐	☐
۴۱	☐	☐	☐	☐
۴۲	☐	☐	☐	☐
۴۳	☐	☐	☐	☐
۴۴	☐	☐	☐	☐
۴۵	☐	☐	☐	☐
۴۶	☐	☐	☐	☐
۴۷	☐	☐	☐	☐
۴۸	☐	☐	☐	☐
۴۹	☐	☐	☐	☐
۵۰	☐	☐	☐	☐
۵۱	☐	☐	☐	☐
۵۲	☐	☐	☐	☐
۵۳	☐	☐	☐	☐
۵۴	☐	☐	☐	☐
۵۵	☐	☐	☐	☐
۵۶	☐	☐	☐	☐
۵۷	☐	☐	☐	☐
۵۸	☐	☐	☐	☐
۵۹	☐	☐	☐	☐
۶۰	☐	☐	☐	☐
۶۱	☐	☐	☐	☐
۶۲	☐	☐	☐	☐
۶۳	☐	☐	☐	☐
۶۴	☐	☐	☐	☐
۶۵	☐	☐	☐	☐
۶۶	☐	☐	☐	☐
۶۷	☐	☐	☐	☐
۶۸	☐	☐	☐	☐
۶۹	☐	☐	☐	☐
۷۰	☐	☐	☐	☐
۷۱	☐	☐	☐	☐
۷۲	☐	☐	☐	☐
۷۳	☐	☐	☐	☐
۷۴	☐	☐	☐	☐
۷۵	☐	☐	☐	☐
۷۶	☐	☐	☐	☐
۷۷	☐	☐	☐	☐
۷۸	☐	☐	☐	☐
۷۹	☐	☐	☐	☐
۸۰	☐	☐	☐	☐
۸۱	☐	☐	☐	☐
۸۲	☐	☐	☐	☐
۸۳	☐	☐	☐	☐
۸۴	☐	☐	☐	☐
۸۵	☐	☐	☐	☐
۸۶	☐	☐	☐	☐
۸۷	☐	☐	☐	☐
۸۸	☐	☐	☐	☐
۸۹	☐	☐	☐	☐
۹۰	☐	☐	☐	☐
۹۱	☐	☐	☐	☐
۹۲	☐	☐	☐	☐
۹۳	☐	☐	☐	☐
۹۴	☐	☐	☐	☐
۹۵	☐	☐	☐	☐
۹۶	☐	☐	☐	☐
۹۷	☐	☐	☐	☐
۹۸	☐	☐	☐	☐
۹۹	☐	☐	☐	☐
۱۰۰	☐	☐	☐	☐
۱۰۱	☐	☐	☐	☐
۱۰۲	☐	☐	☐	☐
۱۰۳	☐	☐	☐	☐
۱۰۴	☐	☐	☐	☐
۱۰۵	☐	☐	☐	☐
۱۰۶	☐	☐	☐	☐
۱۰۷	☐	☐	☐	☐
۱۰۸	☐	☐	☐	☐
۱۰۹	☐	☐	☐	☐
۱۱۰	☐	☐	☐	☐
۱۱۱	☐	☐	☐	☐
۱۱۲	☐	☐	☐	☐
۱۱۳	☐	☐	☐	☐
۱۱۴	☐	☐	☐	☐
۱۱۵	☐	☐	☐	☐
۱۱۶	☐	☐	☐	☐
۱۱۷	☐	☐	☐	☐
۱۱۸	☐	☐	☐	☐
۱۱۹	☐	☐	☐	☐
۱۲۰	☐	☐	☐	☐

پاسخ نامه مرحله نهم المپیاد ادبی ۱۴۰۳-۴

Handwritten signature

اینجانب به کد ملی دفترچه‌ی سوالات المپیاد امضا و اثر انگشت:

ادبی شامل ۱۰۰ سوال را به طور کامل دریافت نمودم.